	Karimov A.A. Turizmda rasmiyatchilik. O‘quv qo‘llanma. – Samarqand: SamISI, 2020, 188 bet. 5. Raximov Z.O. Turizmda tadbirkorlik. O‘quv qo‘llanma. – Samarqand: SamISI, 2019, 232 bet. 6. Kotler, Bowen & Makens (2006), Marketing for Hospitality and Tourism 4th ed, Pearson Education, Inc, 2006. 7. Charles A. Goeldner, J.R. Brent Ritchie. Tourism PRINCIPLES, PRACTICES, PHILOSOPHIES, New Jersey, John Wiley & Sons, 2012. – 514p. **Axborot manbalari:** 1. http://lex.uz– O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi 2. www.ziyonet.uz –ta’lim portali 3. http://www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi 4. http://www.sies.uz – SamISI elektron kutubxonasi 5. www.world-tourism.org – Butun jahon turitik tashkiloti 6. www.wttc.org – Sayoxat va turizm bo‘yicha Butun jahon Kengashi.
8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig`ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FD-15-29
9	**Fan/modul uchun ma’sul:** I.S. Tuxliyev – SamISI "Turizm" kafedrasi professori, i.f.d. Z.O. Raximov – SamISI "Turizm" kafedrasi dotsenti, i.f.n. M.X.Xamitov – SamISI "Turizm" kafedrasi katta o‘qituvchisi, PhD.
10	**Taqrizchilar:** S.A.Abduxamidov – "Turizm" kafedrasi mudiri, PhD. D.Q.Usmanova – Samarqand davlat universiteti "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, i.f.n.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po‘latov
2024-yil "29" 08

Ro‘yxatga olindi: 71010101
2024-yil "29" 08

TURIZM XIZMATLAR BOZORI

O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 1000000 - Xizmatlar
Ta’lim sohasi: 1010000 - Xizmat ko‘rsatish sohasi
Mutaxassisligi: 71010101 - Turizm va mehmondo`stlik

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi TXB11208		O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 1-2	Kreditlar 8
Fan/modul turi Majburiy		**Ta'lim tili** O'zbek		**Haftadagi dars soatlari** 4
1	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Turizm xizmatlar bozori	96	144	240

2	**I. Fanning mazmuni** Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarga iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida turizm xizmat bozorining iqtisodiy tashkiliy mexanizmini shakllantirish va rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganishdan iborat. Fanning vazifasi – milliy turizm xizmat bozorini shakllantirishda "Turizm xizmatlar bozori" tushunchasining mohiyati; turizm xizmatlar bozori iqtisodiyotning boshqa tarmoqlari bilan bo'lgan aloqalarini hisobga olish; turizm xizmatlar bozorida talab va taklifning shakllanishi; turizm xizmatlar bozorini segmentlash; turizm xizmatlar bozori salohiyatini hisoblash usullari; xalqaro turizm bozori: rivojlanish holati va tendensiyalari; turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi; turizm xizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmi masalalarini o'rgatishdan iborat.
3	**II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)** **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:** **1-mavzu: "Turizm xizmatlar bozori" fanining maqsad va vazifalari.** Turizm xizmatlar bozorining milliy iqtisodiyotda tutgan o'rni. "Turizm xizmatlar bozori" fanining maqsadi va vazifalari. **2-mavzu: Milliy turizm xizmatlar bozorini shakllanti rishda "turizm" va "turizm xizmatlar bozori" tushunchalarining mohiyati.** Turizm xizmatlar bozorini rivojlantirishda 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan vazifalar. Pandemiyadan keyingi sharoitda turizm bozorining rivojlanish holati. "Turizm", "xizmat" va "turizm xizmatlar bozori" tushunchalarining mohiyati. **3-mavzu: Turizm xizmatlar bozorini rivojlantirish vazifalari va funksiyalari.** Turizm xizmatlar bozorining vazifalari va funksiyalari. Turistik aylanma harakat.

	bozorining usullarini, vositalarini va uslublarini ***bilishi kerak;*** – turizm xizmatlar bozorining tendensiyalari haqida; turizm xizmatlar bozorining ahamiyati haqida; chet elda turizm xizmatlar bozorining yo'nalishlari haqida ***ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak;*** – turizm xizmatlar bozorining tamoyillariga amal qilgan holda korxona strategiyasini aniqlab olish; turizm korxonasi darajasida bozor marketingini to'g'ri qo'llash; turizm xizmatlar bozori qoidalaridan o'z o'rnida foydalana olish; turizmda xizmatlar bozori mexanizmlaridan turoperatorlik faoliyatda foydalana olish ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***
5	**VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6	**VIII. Kreditlarni olish uchun magistrantlar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha og'zaki, yozma ish yoki testni topshirish.
7	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Tuxliyev I.S., Raximov Z.O. Turizm xizmatlar bozori. Darslik. Samarqand iqtisodiyot va servis instituti.– Samarqand: 2023. - 281 bet. 2. Tuxliyev I.S., Abduhamidov S.A. Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik. – T.: "Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi", 2021. 424 bet. 3. Boltabayev M.R., Tuxliyev I.S., Safarov B.Sh., Abduxamidov S.A. Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik. – T.: "Fan va texnologiya", 2018 y. 4. Raximov Z.O., Norkulova D.Z, Turistik destinatsiyalarni loyihalashtirish. O'quv qo'llanma. – Samarqand: SamISI, 2020, 188 bet 5. Raximov Z.O., Ibadullayev N.E., Xaitboyev R. Turopereyting. Darslik. – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021. 396 b. 6. Raximov Z.O., Norkulova D.Z. Mehmonxona xo'jaligida rejalashtirish. Darslik. – Samarqand: "TURON-NASHR", 2021, 204 bet. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi – T: "O'zbekiston", 2021, 464 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri – T: "O'zbekiston", 2022, 416 b. 3. Tuxliev I.S., Qudratov G'.H., Pardaev M.Q. Turizmni rejalashtirish. Toshkent – «IQTISOD - MOLIYA» 2010 – 263 b. 4. Raximov Z.O., Norkulova D.Z., Kulnazarova Z.B., Daminov M.I.,

12. Turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi;
13. Korxonaning "mahsulot - bozor" strategiyasini aniqlash;
14. Turizm xizmatlar bozorida turizm va mehmonxona biznesi tadbirkorligining mohiyati va uning tashkiliy huquqiy shakllari
15. Turizm xizmatlar bozorida turistik mahsulotning tarkibi va unga ta'sir qiluvchi omillar;
16. Tadbirkorlik faoliyatida biznes reja;
17. Turizm xizmatlar bozorida tadbirkorlik faoliyatini boshqarish
18. Tadbirkorlik faoliyatida turizm va mehmonxona xizmatlarining o'rni;
19. Turizm xizmatlar bozorida tavakkalchilik va uni pasaytirish yo'llari;
20. Turizm xizmatlar bozorida xizmatlarni standartlashtirish va sertifikatlashtirish;
21. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishini rejalashtirish;
22. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishini prognoz qilish;
23. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishida investitsiyalarning o'rni va roli;
24. Turizm xizmatlar bozorida aloqa vositalari va axborot texnologiyalari xizmatlarini tashkil etish.

V. Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Kurs ishi uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Turizm sohasining rivojlanish holati
2. Turizm xizmatlar bozorining faoliyati va vazifalari
3. Turizm aylanma harakati
4. Faoliyat turlarining xalqaro standart tasnifi (SIKTA)
5. Turizm xizmatlar bozoridagi talab va taklif
6. Turistlik mahsulotga talab segmentatsiyasi
7. Turizm xizmatlar bozoriga ta'sir qiluvchi asosiy omillar
8. Sayohatlarining maqsadlariga ko'ra kiruvchi va chiquvchi turizmning rivojlanishini hisoblash
9. Turistik mahsulot narxini belgilash strategiyasi
10. Xalqaro turizm bozorining rivojlanishi
11. Turizm bozori faoliyatining mavsumiyligi
12. Mintaqaviy turizm bozori shakllanishining asosiy shartlari
13. Turizm xizmatlar bozorini davlat boshqaruvining modeli va mexanizmi
14. Turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi
15. Moliyalashtirish va sug'irta mexanizmlarining tarkibiy qismi
16. "Mahsulot-bozor" matritsasining turlari

4	**VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant: – turizm xizmatlar bozorining qoidalarini; turizm xizmatlar bozorining tamoyillarini; turizm xizmatlar bozorining turlarini; turizm xizmatlar

4-mavzu: Turizm xizmatlar bozori iqtisodiyotning boshqa tarmoqlar bilan bo'lgan aloqalarini baholash.

Turizm faoliyat turlarini baholashda xalqaro turizm satellit hisobini qo'llash va multiplikativ samarani aniqlash usullari. Turizm tashqi bozor kon'yukturasining asosiy xususiyatlari.

5-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida talab va taklifning shakllanishi.

Turizm xizmatlar bozoridagi talab va taklifning shakllanishi. Turizm xizmatlarini belgilovchi turli xil bozorlar.

6-mavzu: Turizm xizmatlar bozorini segmentlash.

Turistik mahsulotga talab segmentatsiyasi. Butun jahon turistik tashkilotining daromadlar darajasini belgilash bo'yicha turistik xizmatlarni segmentlash. Turizm xizmatlar bozoriga ta'sir qiluvchi asosiy omillar.

7-mavzu: Turizm xizmatlar bozori salohiyatini hisoblash usullari.

Turizm intensivligi koeffitsientini hisoblash. O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish konsepsiyasining asosiy maqsadlari va vazifalari.

8-mavzu: Xalqaro turizm bozori: rivojlanish holati va tendensiyalari.

Xalqaro turizm bozorining rivojlanish holati. Turistik bozor faoliyatining mavsumiyligi.

9-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida marketingning ahamiyati

Turizm xizmatlar bozorida marketingning nazariy asoslari. Turistik korxonalar va mehmonxonalarda marketing strategiyasini shakllantirish.

10-mavzu: Turizm xizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmi.

Mintaqaviy turizm bozori shakllanishining asosiy mexanizmlari. Turizm xizmatlar bozori davlat boshqaruvining mexanizmi. Turizm bozorida turistik mahsulotga narx belgilash strategiyasi.

11-mavzu: Turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi.

Turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi. Moliyalashtirish va sug'irta mexanizmlarining tarkibiy qismi.

12-mavzu: Korxonaning "mahsulot – bozor" strategiyasini aniqlash.

"Mahsulot-bozor" matritsasining turlari. "Mahsulot-bozor" strategik imkoniyatining sinov bahosi. "Mahsulot-bozor" strtegik matritsasini BKG matritsasidagi 4 ta holatda ifodalash (0-50%).

13-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida turistik mahsulotning tarkibi va

unga ta'sir qiluvchi omillar

Turizm mahsulotining tarkibiy tuzilishi. Turistik mahsulot imidjiga ta'sir qiluvchi omillar.

14-mavzu: Tadbirkorlik faoliyatida biznes reja

Tadbirkorlik faoliyatida biznes rejalashtirishning asoslari. Biznes rejani ishlab chiqish ketma-ketligi.

15-mavzu: Tadbirkorlik faoliyatida turizm va mehmonxona xizmatlarining o'rni

Turizm va mehmonxona sohasida tadbirkorlik faoliyati uchun yaratilgan imkoniyatlar. Tadbirkorlik faoliyatida mehmonxona xizmatlarining o'rni.

16-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida tavakkalchilik va uni pasaytirish yo'llari.

Turizm xizmatlar bozorida turli omillar tavakalchilik darajasini baholash. Turizm xizmatlar bozori tavakkalchiligida sug'urta polisidan foydalanish yo'llari.

17-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida xizmatlarni sertifikatlashtirish va standartlashtirish.

O'zbekiston turizm sohasida sertifikatlash jarayoning bosqichlari. Turizmda standartlashtirish jarayonining mazmuni va mohiyati.

18-mavzu: Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishini rejalashtirish va prognoz qilish.

Turizm bozori marketing tizimini prognozlashtirishda qo'llaniladigan usullar. Turizm sohasini rivojlantirishning ssenariy usulida prognozlashtirish.

19-mavzu: Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishida investitsiyalarning o'rni va roli.

Milliy innovatsion-investitsiya tizimni rivojlantirish xususiyatlari. Turizm xizmatlar bozorida investitsiya manbalari va imkoniyatlari.

20-mavzu: Turizm xizmatlar bozorida aloqa vositalari va axborot texnologiyalari xizmatlarini tashkil etish.

Turizm xizmatlar bozorida axborot texnologiyalari turlari va ularning mohiyati. Turizmda axborot texnologiyalaridan foydalanuvchi-larning afzalligi.

III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Turizm xizmatlar bozori" fanining maqsad va vazifalari;
2. Milliy turizm xizmatlar bozorini shakllantirishda "turizm" va "turizm

xizmatlar bozori" tushunchalarining mohiyati;

3. Turizm xizmatlar bozorini rivojlantirish vazifalari va funksiyalari;
4. Turizm xizmatlar bozori iqtisodiyotning boshqa tarmoqlar bilan bo'lgan aloqalarini baholash;
5. Turizm xizmatlar bozorida talab va taklifning shakllanishi;
6. Turizm xizmatlar bozorini segmentlash;
7. Turizm xizmatlar bozori salohiyatini hisoblash usullari;
8. Xalqaro turizm bozori: rivojlanish holati va tendensiyalari;
9. Turizm xizmatlar bozorida marketingning ahamiyati;
10. Turizm xizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmi;
11. Turizm xizmatlar bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi;
12. Korxonaning "mahsulot - bozor" strategiyasini aniqlash;
13. Turizm xizmatlar bozorida turistik mahsulotning tarkibi va unga ta'sir qiluvchi omillar;
14. Tadbirkorlik faoliyatida biznes reja;
15. Tadbirkorlik faoliyatida turizm va mehmonxona xizmatlarining o'rni;
16. Turizm xizmatlar bozorida tavakkalchilik va uni pasaytirish yo'llari;
17. Turizm xizmatlar bozorida xizmatlarni standartlashtirish va sertifikatlashtirish;
18. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishini rejalashtirish va prognoz qilish;
19. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanishida investitsiyalarning o'rni va roli;
20. Turizm xizmatlar bozorida aloqa vositalari va axborot texnologiyalari xizmatlarini tashkil etish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. "Turizm xizmatlar bozori" fanining maqsad va vazifalari;
2. Milliy turizm xizmatlar bozorini shakllantirishda "turizm" va "turizm xizmatlar bozori" tushunchalarining mohiyati;
3. Turizm xizmatlar bozorini rivojlantirish vazifalari va funksiyalari;
4. Turizm xizmatlar bozori iqtisodiyotning boshqa tarmoqlar bilan bo'lgan aloqalarini baholash;
5. Turizm xizmatlar bozorida talab va taklifning shakllanishi;
6. Turizm xizmatlar bozorini segmentlash;
7. Turizm xizmatlar bozori salohiyatini hisoblash usullari;
8. Xalqaro turizm bozori: rivojlanish holati va tendensiyalari;
9. Turizm xizmatlar bozorida marketingning ahamiyati;
10. Turistik mahsulotga narx belgilash strategiyasi
11. Turizm xizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmi;